

Flere skal spise af den samme kage

Flere og flere har behov for velfærdssamfundet og flere har behov for mere. Der er – groft sagt – de samme midler til opgaverne. Derfor må vi som samfund enten vælge, hvad vi skærer fra eller leve med, at dem der skal levere, skærer fra, der hvor det nu passer. Enten der, hvor de lige når til, eller der, hvor der i dag lader til at være mindre behov. Hvis politikerne ikke gør noget andet, end de gør i dag, kan man så forestille sig, at den fremtid kommer til at se sådan her ud?

Børn, folkeskole og unge

Fritidshjemmet lukker kl. 15 – almenskolen bliver mere skrabet (færre lejrture og teaterforestillinger, færre to-lærertimer).

Færre eller mindre fritidstilbud. Klub og Ungdomsklub har kun åbent nogle dage. Det bliver sværere at rumme utilpassede unge.

Færre får de specialiserede tilbud, de har brug for.

Ældre

Flere demente, der kræver mere – færre får de tilbud, der giver livskvalitet og sikkerhed. Færre bade, mindre rengøring og færre aktiviteter til dem, der kan have gavn af det. Flere er friske længere, og flere bliver over 85 år.

Arbejdsmarked

Færre medarbejdere, flere og mere komplicerede opgaver, mere sygefravær og afgang til det private – færre medarbejdere til endnu flere opgaver pr. medarbejder.

Klima

Håndtering af fx klimatilpasning, affald, og transport bliver mere krævende, ikke mindre. Ressourcerne bruges på akutte opgaver som fx regnvandshåndtering og ikke på at se fremad, opbygge værn og modstandsdygtighed, innovation og effektivisering.

DILEMMA

Forventningerne hos borgerne stiger, fordi levestandarden stiger, men oplevelsen af kvaliteten af ydelser fra det offentlige falder.

Den 3-D printede kage

Fremtiden bliver præget af digitalisering og velfærdsteknologi i langt højere grad, end i dag. Nogle ser det som nødvendigt for at møde borgernes behov med færre hænder til rådighed. Nogle ser muligheder i at få både hurtigere og bedre løsninger, end vi har i dag. Nogle eksempler, vi allerede kender, er robotstøvsugere, vendesenge, telemedicin, kontaktplatformen Aula og smartboards i klasseværelserne: Men hvad med:

Børn, folkeskole og unge

Kunstig intelligens brugt på læringsplatforme kan give mere differentierede skoleopgaver og undervisning. Hvad med at platformen kan "aflæse" barnets tilstand, og dermed advare læreren, hvis det er et sårbart barn, med ekstra behov? Hvad med brug af "avatars"/virtuelle lærere, eller fjernundervisning på Teams? Virtual reality-simuleringer af trygge miljøer til børn med angst?

Ældre

Der er meget teknologi tilgængeligt allerede. Vasketoiletter og sensorer. Kan hjemmet blive fuldelektronisk, så hjemmehjælp er unødvendig? Fjernstyret hjem til demente? Adfærdsmålere, fuld scanning og kameraovervågning?

Arbejdsmarked

Telemedicin og vendesenge kan give aflastning, tid til faglighed - men også nye krav til digital parathed. Hvad med apps til understøttelse af fleksibelt arbejdsliv? Kan man forestille sig QR-koder på hjælpemidler og i borgerens bolig, så medarbejderne har hurtig adgang til vejledning? Overvågning/scanning af medarbejderes opgavevaretagelse og tilstand?

Klima

Sensorer til vandniveau og advarsler om affaldstømning, droner til overvågning af trafik og regulering af bilmængder? El-biler, der kun kan køre hver anden dag? Simuleringer af katastrofer og beredskab. Skal alle overfladearealer på vores boliger bidrage til at producere energi? Kan vi bruge alle private enheder, fx el-biler som decentrale energilagringer?

DILEMMA

Ny teknologi kræver og koster meget og giver sjældent besparelser i starten. Det skaber ofte A- og B-hold i starten. Medarbejdere og borgere skal være trygge, så udviklingen kræver en indsats.

Spis rugbrød nu – gem kagen til senere

Forebyggelse fylder også i det offentlige fokus og ressourceforbrug. Det er den tiltrækkende idé, at vi ved at bruge ressourcer nu, kan undgå at bruge mange flere ressourcer i fremtiden.

Børn, folkeskole og unge

Enkelte kommuner forsøger sig med at levere det, nogen har brug for, men alle har godt af, fx flere voksne i klasserne, for at forebygge, at de sårbare falder ud af systemet. I fremtiden handler forebyggelse måske også om at investere massivt i de (få) børn og unge, der skal være arbejdskraft i fremtiden – og så mindre i de ældre?

Ældre

Vi kender rehabilitering som et eksempel på forebyggelse; SOSU'en lærer borgeren selv at skifte sit plaster, fremfor at skifte det. Kommunalt fokus på KRAMM (kost, rygning, alkohol, motion og mental helbred) forebygger ældres behov for pleje. I fremtiden kunne det være gratis sport til alle – og ingen genoptræning af 85+årige? Det kan også være, at man fravælger at behandle visse sygdomme for at bruge alt på at forebygge?

Arbejdsmarked

Forebyggelse af at endnu flere fravælger velfærdsfagene kunne være ved at prioritere ressourcer til meget bedre arbejdsvilkår, bedre løn, bedre uddannelser. Sygefravær kan forebygges fx ved at sætte tempoet ned og give mulighed for mental sundhed og idræt i arbejdstiden.

Klima

Mange indsatser på klimaområdet har et forebyggende formål om at undgå, at den globale opvarmning bliver værre. Regenerativ udvikling er en ny tendens på området, hvor man giver mere tilbage, end man tager.

DILEMMA

Det giver nogle etiske og fordelingsmæssige dilemmaer at investere i fremtiden på bekostning af nutiden.

Sammenskudsgildet

Her tænker vi på de tendenser til, at vi alle sammen skal hjælpe mere til med at skabe velfærd. Som privatpersoner og gennem foreninger, organisationer eller virksomheder. Kommunen skal gøre mindre og der bliver mere selvbestemmelse, initiativ og fællesskab. Men det kan lægge endnu mere pres på dem, der i forvejen har travlt. Frivillig opgaveløsning kan forringe faglig kvalitet og betyde mindre retssikkerhed i samfundet, og at det er sværere at stille politikerne til ansvar.

Børn, folkeskole og unge

I dag har mange skoler forløb i samspil med organisationer, fx at Sex og Samfund kører forløb i uge 6. Kan undervisningen i fremtiden alene bestå af tilbud fra foreninger? Frivillig lektiehjælp, brug af forældre til arbejdsdage, forældre der underviser og tager på lejrskoler, er nutidseksempler. I fremtiden kan det måske blive en pligt, at man underviser i sit barns folkeskole og at børnehaven skal besøge et plejehjem om måneden?

Ældre

Flere hjælper i dag ældre. I fremtiden skal vi måske bo tættere sammen og forpligte os på at hjælpe egne eller andres forældre med bad, indkøb og rengøring. Men det kan også være besøgsordninger og skoler og ungdomsklubber, der besøger plejehjem for at spille kort.

Arbejdsmarked

Når der bliver flere ydelser der leveres af civilsamfundet, kan vi klare os med færre medarbejdere. Medarbejdere kan bruges til de mere komplekse opgaver eller at kontrollere de frivillige. Frivillige kan bruges til at kontrollere de faglige medarbejdere gennem fælles opgaver.

Klima

Dele-biler, dele-værktøj, dele-boliger, samkørsels-ordninger, fælles cykeltransport af børn.

DILEMMA

Hvis vi gør mere i fællesskab og deler med hinanden, bruger vi færre ressourcer. Men hvor langt vil vi gå? Hvordan sikrer vi ansvar og medborgerskab, når mange borgere også kun vil engagere sig ad hoc?

Gør kagen større

Hvis I skal tænke velfærd i Greve helt forfra – kan man så ikke også overveje, hvordan man kan finde nogle penge, der gør kagen større? Denne tendens ser man i mange andre kommuner, hvor man fx ansætter fundraisere til at søge fonde om midler til udvikling eller samarbejder med fonde, der først bliver tilbagebetalt, hvis udviklingen giver effekt. Nogle eksempler på, hvad andre kommuner gør, og hvad der kan komme mere af i fremtiden:

Fondsansøgninger til konkrete projekter

Flere kommuner udvikler fx sociale indsatser med fondsmidler, fx i forskningssamarbejder. I fremtiden kan dette tænkes ind i udvikling på alle områder, hvilket frigør ressourcer i driften, der ellers ville gå til udvikling.

Offentlig-private partnerskaber

Samarbejder med private partnere – fx privatbyggede plejehjem, der overgår til kommunen efter en periode eller samarbejder om lokale væksthuse hvor små start-up-virksomheder ”bor” sammen med fx erhvervsskoler og evt. sociale virksomheder.

Sociale effekt-investeringer

Sociale initiativer hvor pengene til udvikling udlånes af fx fonde, og hvor kommunen kun betaler tilbage, hvis de lovede resultater realiseres. Det kan være i indsatser som skal give fx mindre oplevet vold i familien, mere fremmøde i skolen, færre specialforløb.

Tiltrækning af ressourcestærke borgere og virksomheder

Større skatteindtægter kan i en fuldt udbygget kommune fx betyde at man tiltrækker videns- og ”tech”-virksomheder, der ikke har brug for meget produktionsplads. En strategi i nogle kommuner er at sikre gode skoler og infrastruktur samt gode velkomstpakker og sprogskoler til udenlandske medarbejdere, herunder hurtig inklusion i fritidsliv.

DILEMMA

Flere penge til kommunen giver både etiske, finansieringsmæssige og budgetmæssige dilemmaer. Hvem skal man fx tiltrække og hvordan? Hvordan kan man tiltrække penge udefra, der letter driften, og ikke bliver til et ekstra projekt? Ofte er der med investeringer tale om en vis risiko, og det kan være svært for kommunen at planlægge driften.

Køb, vælg eller design din egen kage

Kommunen møder i stigende grad at borgere ønsker en mere individuelt tilpasset løsning og at have valgmuligheder mellem private aktører. Samtidig vælger flere og flere det offentlige fra og tilkøber sig private ydelser. De hænger lidt sammen, for når det første ikke lykkes, tyer vi til det andet.

Børn, folkeskole og unge

Privatskoler, friskoler osv. er allerede eksempler. Men også på det sociale område findes højt specialiserede private botilbud til dit autisme-diagnosticerede barn. Fremtiden bliver måske alene private tilbud, hvor alle selv vælger barnets skole, specialtilbud, fritidstilbud, skoletandlæge, som man vil og har råd til. Men også inden for kommunens område kan man forestille sig en fremtid, hvor fx undervisning tilrettelægges ud fra barnets ønsker og behov, fx værksteder frem for klasseundervisning, forskellige typer af fysiske miljøer, der understøtter forskellige former for læring etc.

Ældre

I dag kender vi tilkøbsydelser på plejehjem. Fremtiden er, at de, der selv kan betale, skal gøre det. I dag har vi i stigende grad et forsikringssystem, der tager over: Sundhedsforsikringer via arbejdspladser, "Danmark" osv. I fremtiden vil der måske kun være mulighed for hjemmepleje med privat forsikringsordning. Vi vil også individualisere den hjælp, vi får af det offentlige: Nogle dage er der mere behov for at springe hårvasken over og i stedet få en gang støvsugning. Måske kan dette sætte endnu mere i system – fx med apps? Hvordan træffer man det valg, hvis man bliver kognitivt begrænset, fx ved demens?

Arbejdsmarked

Det parallelle private arbejdsmarked for velfærdsydelser udbygges. Noget af arbejdskraften søger derhen. Flere opgaver må udbydes til private til en højere pris. Individualiseringen viser sig som behov for fleksible arbejdstider og individuelle vilkår, behovet for at udvikle sig hele livet gennem arbejdet, mv. Fremtiden er måske det fuldkomne privatiserede og individualiserede arbejdsmarked, hvor velfærdsmedarbejder udbyder sine ydelser og tilpasser dem borgeren, der betaler.

DILEMMA

Når flere forlader de offentlige ydelser, skabes et A- og et B-hold. De rigeste har råd til mere luksus, de mest udsatte får de ringeste ydelser.